Nederlands Forensisch Instituut
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Hansken – Informatieblad Geheimhouderinformatie

15 mei 2020

informatieblad

Nederlands Forensisch Instituut

Postadres
Postbus 24044
2490 AA Den Haag

Bezoekadres
Laan van Ypenburg 6
2497 GB Den Haag
T (070) 888 66 66
F (070) 888 65 55

www.forensischinstituut.nl

1 Geheimhouderinformatie

Onder geheimhouderinformatie wordt verstaan: de communicatie tussen een verschoningsgerechtigde, zoals een arts of een advocaat, en zijn cliënt. Deze communicatie mag niet gebruikt worden in een (opsporings-)onderzoek. Bij het uitvoeren van het onderzoek moet rekening worden gehouden met de werkwijze beschreven in de "Handleiding Verwerking geheimhouderinformatie aangetroffen in inbeslaggenomen voorwerpen en in digitale bestanden" van de landelijke vergadering rechercheofficieren, uit juni 2014.

2 Geheimhouderinformatie in Hansken

De hoeveelheid te onderzoeken data en databronnen in strafzaken, voornamelijk in fraude-, moord- en kinderpornozaken, neemt razendsnel toe. Om de effectiviteit en snelheid van dit onderzoek te vergroten, heeft het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) de forensische zoekmachine Hansken[1] ontwikkeld. Met Hansken kunnen onderzoekers snel en efficiënt zoeken naar digitaal materiaal in grote hoeveelheden in beslaggenomen gegevensdragers als computers en mobiele telefoons.

Hansken bevat functionaliteit om sporen met geheimhouderinformatie uit te sluiten van het onderzoek. De functionaliteit sluit aan bij de werkwijze beschreven in de "Handleiding Verwerking geheimhouderinformatie aangetroffen in inbeslaggenomen voorwerpen en in digitale bestanden" van de landelijke vergadering rechercheofficieren, uit juni 2014.

Dit informatieblad licht de voorzieningen toe die in Hansken zijn opgenomen om procedures rond de afhandeling van geheimhouderinformatie te faciliteren.

3 Technische invulling in Hansken

Ieder spoor in Hansken heeft een status (m.b.t. geheimhouderinformatie).
Om de procedures rondom de verwerking van geheimhouderinformatie technisch te faciliteren, is Hansken op twee manieren uitgebreid:

1. Elk spoor heeft een geheimhoudersstatus;
2. Elke gebruiker heeft bepaalde rechten m.b.t. geheimhoudersinformatie.

Een spoor kan in Hansken één van de volgende vier geheimhoudersstatussen hebben:

1. **Ongemarkeerd** (eng: none): Dit is de standaard status van een spoor;
2. **Gemarkeerd** (eng: suspected): Deze status geeft aan dat het spoor als 'vermoedelijke geheimhouderinformatie' is bestempeld;
3. **Bevestigd** (eng: confirmed): Deze status geeft aan dat de medewerker belast met de beoordeling van de geheimhouderinformatie het gemarkeerde spoor ook als geheimhouderinformatie aanmerkt;

[1] Zie https://www.hansken.org/ en de vakbijlage Hansken.

75002

4. **Afgewezen** (eng: rejected): Deze status geeft aan dat de medewerker belast met de beoordeling van de geheimhouderinformatie het gemarkeerde spoor *niet* als geheimhouderinformatie aanmerkt.

Verder zijn er vijf gebruikersrechten die verband houden met de verwerking van (vermoedelijke) geheimhouderinformatie. Deze rechten kunnen per Hansken project (zaak) toegekend worden aan één of meerdere gebruikers.

1. **READ_PRIVILEGED**: De gebruiker kan sporen inzien die zijn gemarkeerd als geheimhouderinformatie;
2. **WRITE_PRIVILEGED_NONE**: De gebruiker kan geheimhoudersmarkeringen verwijderen (sporen aanmerken als Ongemarkeerd);
3. **WRITE_PRIVILEGED_SUSPECTED**: De gebruiker kan sporen markeren als geheimhoudersinformatie;
4. **WRITE_PRIVILEGED_CONFIRMED**: De gebruiker kan gemarkeerde sporen bevestigen als geheimhoudersinformatie;
5. **WRITE_PRIVILEGED_REJECTED**: De gebruiker kan gemarkeerde sporen afwijzen als geheimhoudersinformatie.

Een gebruiker zonder gebruikersrechten kan alleen sporen met de status *ongemarkeerd* (none) en *afgewezen* (rejected) opvragen, de sporen met overige statussen worden verborgen.

Een gebruiker met de rechten READ_PRIVILEGED kan alle sporen opvragen ongeacht de markeringstatus.

4 Taken en Rollen

In de praktijk worden bovenstaande rechten met behulp van rollen aan gebruikers toegekend. We onderscheiden deze rechten door een gebruiker een van de twee rollen toe te kennen.

Personen met de rol "Onderzoeker" kunnen de gegevens in Hansken bevragen. Zij hebben *geen* recht om geheimhouderinformatie in te zien. Ze kunnen wel sporen markeren als geheimhoudersinformatie (WRITE_PRIVILEGED_SUSPECTED).

Personen met de rol "Medewerker Geheimhouderinformatie" kunnen geheimhouderinformatie inzien (READ_PRIVILEGED) en kunnen sporen aanmerken als Gemarkeerd (WRITE_PRIVILEGED_SUSPECTED), Bevestigd (WRITE_PRIVILEGED_CONFIRMED) of Afgewezen (WRITE_PRIVILEGED_REJECTED).

Het recht om sporen als Ongemarkeerd aan te merken (WRITE_PRIVILEGED_NONE) wordt niet toegekend.

75002

5 In de praktijk: spoor met vermoedelijke geheimhouderinformatie

Het kan voorkomen dat een onderzoeker tijdens het onderzoek naar de gegevens op een gegevensdrager een bestand of spoor tegenkomt die vermoedelijke geheimhouderinformatie bevat.
In dat geval kan de onderzoeker (met de rol "Onderzoeker"), na overleg met de leider van het onderzoek zoals voorgeschreven in de "Handleiding Verwerking geheimhouderinformatie aangetroffen in inbeslaggenomen voorwerpen en in digitale bestanden", het bestand of spoor in Hansken markeren als vermoedelijke geheimhouderinformatie door de optie Gemarkeerd (eng: suspected) te selecteren. Er wordt in Hansken een notitie bij het spoor geplaatst om deze actie te registreren. Het spoor wordt verborgen voor de onderzoeker en de andere gebruikers met de rol "Onderzoeker" die toegang hebben tot het project in Hansken.

Het spoor is nog wel zichtbaar voor gebruikers met de rol "medewerker geheimhouderinformatie". Deze medewerker kan het spoor beoordelen op de aanwezigheid van geheimhouderinformatie. De medewerker geheimhouderinformatie volgt de procedure zoals beschreven in hoofdstuk 3.3 en 3.4 van de "Handleiding Verwerking geheimhouderinformatie aangetroffen in inbeslaggenomen voorwerpen en in digitale bestanden". Deze procedure heeft twee mogelijke resultaten:

- Als wordt vastgesteld dat de digitale bestanden geen geheimhouderinformatie bevatten, zorgt de medewerker geheimhouderinformatie ervoor dat het onderzoeksteam de beschikking krijgt over die digitale bestanden. Dit gebeurt door het spoor te markeren als Afgewezen (eng: rejected). Er wordt in Hansken een notitie bij het spoor geplaatst om deze actie te registreren. Het beoordelingsresultaat (Afgewezen) is zichtbaar voor de onderzoekers, zodat dit spoor niet nogmaals wordt gemarkeerd;
- Als wordt vastgesteld dat het digitale bestand geheimhouderinformatie bevat, dan zal de medewerker geheimhouders zorg dragen dat dat digitale bestand niet ter beschikking wordt gesteld aan het onderzoeksteam. Dit gebeurt door het spoor te markeren als Bevestigd (eng:confirmed). Er wordt in Hansken een notitie bij het spoor geplaatst om deze actie te registreren. Het spoor blijft verborgen voor onderzoekers.

6 In de praktijk: gegevensdragers die vermoedelijk geheimhouderinformatie bevatten

Soms worden digitale gegevensdragers in beslag genomen of gevorderd die vermoedelijke geheimhouderinformatie bevatten. In dit geval kan, nog voordat het onderzoek naar de inhoud van de gegevensdragers plaatsvindt, de medewerker geheimhouderinformatie (met de rol "Medewerker Geheimhouderinformatie") aan de slag. De medewerker kan, met behulp van de zoekmogelijkheden geboden door Hansken, op zoek gaan naar sporen die vermoedelijke geheimhouderinformatie bevatten. Deze sporen worden op Gemarkeerd gezet. De medewerker geheimhouderinformatie kan deze bewerking eventueel ook geautomatiseerd

75002

uitvoeren door middel van een Hansken script en een lijst van zoekopdrachten/zoekwoorden.

De gemarkeerde sporen kunnen vervolgens worden beoordeeld volgens de procedure beschreven in hoofdstuk 3.3 en 3.4 van de "Handleiding Verwerking geheimhouderinformatie aangetroffen in inbeslaggenomen voorwerpen en in digitale bestanden" en kan gemarkeerd worden als Bevestigd of Afgewezen.

7 Conclusie

Hansken biedt functionaliteit om procedures rondom geheimhouderinformatie te faciliteren zoals omschreven in de "Handleiding Verwerking geheimhouderinformatie aangetroffen in inbeslaggenomen voorwerpen en in digitale bestanden" van de landelijke vergadering rechercheofficieren, uit juni 2014. Deze functionaliteit biedt Hansken aan door rollen toe te kennen aan gebruikers en eigenschappen aan digitale sporen. Zodoende kunnen sporen verborgen worden voor onderzoekers zodat geheimhouderinformatie niet inzichtelijk is.

75002